

For undervisere: Assam og forskelsbehandling

Information om øvelsen

Indhold

Denne øvelse sætter fokus på forskelsbehandling i den pædagogiske praksis i forhold til etnicitet. De studerende skal læse casen og derefter analysere den i forhold til Bilag: Udvalgte lovuddrag. De studerende skal forholde sig til, hvordan børn bliver påvirket af deres etnicitet, fx når en pædagogisk praksis er præget af stereotype opfattelser.

Formål

- At de studerende analyserer og vurderer pædagogernes ageren i en fiktiv case med fokus på principperne om ligebehandling og ikke-diskrimination.
- At de studerende reflekterer over, hvordan de selv kan undgå at handle ud fra stereotype opfattelser af etnicitet og derimod udøve en pædagogisk praksis, der understøtter ligebehandling.

Materialer

Arket For studerende, med casen og en række spørgsmål til arbejdet med casen.

Bilag: Udvalgte lovuddrag. Bilaget indeholder både dansk og international lovgivning, som de studerende skal benytte til at analysere casene ud fra. Print til de studerende.

Video hvor Helle Rabøl Hansen fortæller om Amirs 'dobbeltiliv' i skolen og i projekt brandkadetter. Link: <https://www.youtube.com/watch?v=QvrQx9kbd8g&t=9s>

Introduktion

Introducer de studerende for begreberne ligebehandling og ikke-diskrimination, hvis de ikke allerede er blevet introduceret for dem (fx gennem det digitale læringsforløb [Ligebehandling og ikke-diskrimination for pædagoguddannelsen](#)). Inddel de studerende i grupper på 2-4 personer. Udlevér arket 'For studerende' og lad de studerende læse casen Assam og forskelsbehandling. Bed eleverne diskutere spørgsmålene på arket i grupperne. I Bilag: Udvalgte lovuddrag finder de studerende den mest relevante internationale og danske lovgivning i forhold til dilemmaerne i casen. Når grupperne har arbejdet med spørgsmålene til casen, samles der op på spørgsmålene i plenum. Efter casen finder du et ekspertudsagn, du kan benytte i den opsamling af øvelsen.

1. Casen læses

Her kan du læse casen Assam og forskelsbehandling:

Assam på 4 år har svært ved at indgå i samspil med de andre børn på Gulerodsstuen. Han bliver hurtigt vred og aggressiv, virker som om han har svært ved at forstå reglerne. Han vil gerne bestemme, og virker ikke som om han hører efter hvad de andre børn siger. Han bliver hurtigt ophidset hvis tingene ikke går efter hans hoved. De andre børn er bange for Assam, og nogle af dem undgår at lege med ham. Pædagogerne på stuen har Assam på som punkt ved et personalemøde; de forklarer at de mener at hans opførsel skyldes at han er forældrenes førstefødte søn, og at de kommer fra Mellemøsten hvor drengebørn har lov til alt. Pædagogerne er usikre på hvad de skal gøre. De andre pædagoger råder dem til at prøve at få Assam til at forstå at han ikke er verdens centrum, ignorere ham når han er vred (så han lærer at det ikke skaffer ham opmærksomhed), og i stedet fokusere på at beskytte de andre børn, og skabe et trygt rum omkring dem.

(Kilde Marie Delgado Ebbesen)

2. Der arbejdes med casen

De studerende skal diskutere følgende spørgsmål i grupperne:

1. Hvad er jeres umiddelbare tanker om casen?
2. Hvad tænker I om pædagogernes måde at begrunde Assams opførsel på?

De studerende skal efter disse umiddelbare refleksioner diskutere følgende spørgsmål om casen i relation de udvalgte lovuddrag (Bilag: Udvalgte lovuddrag):

3. Vurdér ud fra Lov om etnisk ligebehandling artikel 3, om I mener, at der i casen er tale om forskelsbehandling af Assam? I så fald, hvilken type?
4. Hvad mener I pædagogerne i denne case burde undersøge/gøre anderledes? Inddrag gerne de tre udvalgte principper fra Børnekonventionen.
5. Hvad kan man som pædagog gøre for at sikre at ens pædagogiske praksis understøtter ligebehandling ift. etnicitet eksempelvis i børnehaven? Alene/ sammen med andre?
6. Diskutér ud fra Lov om etnisk ligebehandling kapitel 1 stk. 2. hvem I tror har ansvaret for ligebehandling i børnehaven? Pædagogen, institutionens ledelse, kommunen, andre?

3. Refleksion og opsamling

Der samles op i plenum, hvor grupperne deler deres besvarelser med resten af holdet. Når den fælles diskussion af svarene er ved at nå en afslutning, eller når du vurderer, det er tid, kan du lave en opsamling inspireret af følgende ekspertudsagn (kan evt. læses op for de studerende):

Nanna
Margrethe
Krusaa
Chefkonsulent
og teamleder,
etnicitet,
Ligebehandling

"Jeg synes, at man skal spørge sig selv, hvad man ville gøre, hvis Assam hed Anders. Ville man også ignorere Anders? Mit bud ville være nej. Derfor er det ekstremt vigtigt, at fagpersoner er særligt opmærksom på egne fordomme ift., hvordan det påvirker deres handlinger. En vigtig del af diskriminationsbeskyttelsen er netop at bekæmpe stereotype opfattelser og fordomme, for begge dele kan føre til ulovlig forskelsbehandling. Man skal i stedet tage udgangspunkt i

det enkelte barn og dets behov. Derved sikrer man, at alle børn bliver behandlet lige."

Du kan med fordel vise denne video, hvor skoleforsker Helle Rabøls forklarer om Amir og hans 'dobbeltliv': I skolen bliver han opfattet som et problembarn, men i projekt brandkadetter bliver han opfattet helt anderledes.

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=QvrQx9kbd8g&t=9s>

Efter at have set filmen, kan du spørge de studerende:

- Hvorfor er det vigtigt som pædagog at være opmærksom på egne forforståelser?
- Hvad kan man gøre for at sikre sig, at der er plads til børns forskellige kvaliteter i den pædagogiske praksis?

Afsluttende kan du spørge de studerende, om de selv har nogle erfaringer fra praktik eller arbejde omkring problemstillinger i forhold til forforståelser om etnicitet og forskelsbehandling.

Bilag: Udvalgte lovuddrag

Du kan herunder læse om ikke-diskrimination og ligebehandling, og se eksempler på, hvor det kommer til udtryk i internationale konventioner og dansk lovgivning. Derudover fremhæves tre centrale principper fra Børnekonventionen.

IKKE-DISKRIMINATION I MENNESKERETTEN

Ligebehandling og ikke-diskrimination er tæt forbundet med hinanden. Ikke-diskriminationsprincippet, der indleder Verdenserklæringen og de fleste konventioner fastslår, at alle har lige rettigheder, og at diskrimination på grund af de ulovlige diskriminationsgrunde herunder etnisk oprindelse er forbudt.

IKKE-DISKRIMINATIONSPRINCIPPET

Børnekonventionen Artikel 2

1. Deltagerstaterne skal respektere og sikre de rettigheder, der er fastsat i denne konvention, for ethvert barn inden for deres jurisdiktion, uden forskelsbehandling af nogen art og uden hensyn til barnets eller dets forældres eller værges race, hudfarve, køn, sprog, religion, politiske eller anden anskuelse, national, etnisk eller social oprindelse, formueforhold, handicap, fødsel eller anden stilling.

PRINCIPPET OM BARNETS TARV

Børnekonventionen Artikel 3

I alle foranstaltninger vedrørende børn, hvad enten disse udøves af offentlige eller private institutioner for socialt velfærd, domstole, forvaltningsmyndigheder eller lovgivende organer, skal barnets tarv komme i første række.

PRINCIPPET OM BARNETS RET TIL INDDRAGELSE

Børnekonventionen Artikel 12

1. Deltagerstaterne skal sikre et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter, retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet; barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed.

De rettigheder, som børnekonventionen indeholder, og som der ikke må ske diskrimination i relation til, dækker blandt andet over:

- At deltagerstaterne skal yde passende bistand til forældre og værger ift. deres pligt som opdragere af børn og sikre udviklingen af institutioner, ordninger og tjenesteydelser til omsorg for børn (Artikel 18 § 2).
- At deltagerstaternes skal sikre barnets gradvise opnåelse af retten til uddannelse. (Artikel 28 § 1)

Hvis man oversætter disse principper til det pædagogiske arbejde, betyder det, at det pædagogen gør over for et barn ikke må være ringere end det pædagogen gør overfor et andet barn på grund af barnets etniske oprindelse. Ligebehandling i forhold til etnicitet skal således fremmes gennem den pædagogiske praksis.

IKKE-DISKRIMINATION IFT. ETNICITET I MENNESKERETTEN

Racediskriminationskonventionen sætter fokus på retten til ikke at blive udsat for forskelsbehandling på grund af race eller etnicitet:

Racediskriminationskonventionen Artikel 7

Deltagerstaterne forpligter sig til at gennemføre øjeblikkelige og effektive foranstaltninger, i særdeleshed inden for undervisning, uddannelse, kultur og oplysning, med henblik på bekæmpelse af fordomme, der fører til racediskrimination, og til at fremme forståelse, fordragelighed og venskabelige forhold mellem nationer og racegrupper eller etniske grupper

LIGEBEHANDLING IFT. ETNICITET I DANSK LOVGIVNING

I Lov om etnisk ligebehandling, der gælder bredt i samfundet, fastslås retten til at nyde sine rettigheder uden etnisk diskrimination samt formålet om at fremme ligebehandling i samfundet:

Bekendtgørelse af Lov om etnisk ligebehandling kapitel 1:

§ 1. Loven har til formål at forhindre forskelsbehandling og at fremme ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse.

§ 2. Forbuddet mod forskelsbehandling gælder for al offentlig og privat virksomhed, for så vidt angår social beskyttelse, herunder social sikring og sundhedspleje, sociale goder, uddannelse samt adgang til og levering af varer og tjenesteydelser, herunder bolig, der er tilgængelige for offentligheden.

Lov om etnisk ligebehandling artikel 3:

Stk.1. Ingen må udsætte en anden person for direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af vedkommendes eller en tredjemands race eller etniske oprindelse.

Stk. 2. Der foreligger direkte forskelsbehandling, når en person på grund af race eller etnisk oprindelse behandles ringere, end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation.

Stk. 3. Der foreligger indirekte forskelsbehandling, hvis en tilsyneladende neutral bestemmelse, betingelse eller praksis vil stille personer af en bestemt race eller etnisk oprindelse ringere end andre personer, medmindre den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et sagligt formål og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige.

Stk. 4. Chikane skal betragtes som forskelsbehandling, når en optræden i relation til race eller etnisk oprindelse finder sted med det formål eller den virkning at krænke en persons værdighed og skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima for den pågældende.